



Vi skal huske at bevare de betydningsfulde historier, siger Anna Mette Exner, der er står i Gellerupparken på det lille torv ved Gellerup Kirke. Foto: Joachim Ladefoged

Arkitekten brænder for at bevare

Vi skal bevare de vigtige ting, ellers mister vi vores identitet, siger arkitekt Anna Mette Exner, der er rådgiver i den omdiskuterede fredningssag om Aarhus Cyklebane. Hun vil også bevare beton i Gellerup.

JØRGEN RYE
jorgen.rye@jp.dk

»Vi skal huske at værne om de betydningsfulde historier.«
»Ellers mister vi vores identitet.«

»Og kommer til at leve i et tomt nu.«

Den slags udsagn kan man høre fra Aarhus-arkitekten Anna Mette Exner.

Aktuelt er hun i centrum i den omdiskuterede sag om fredning - eller ikke fredning - af Aarhus Cyklebane, hvor hendes tegnestue sammen

med et andet Aarhus-arkitektfirma, Cubo, er hyret af Slots- og Kulturstyrelsen til at vurdere fredningsværdien og mulighederne i anlægget.

Deres fælles rapport er klar i slutningen af marts, og derefter træffer styrelsen en beslutning om fredning.

Aarhus Cyklebane frygter en fredning, som vil forhindre, at betoncyklebanen fra 1940 kan ombygges til en moderne indendørs cykelhal, som er nutidens og fremtidens behov for banecyklistere.

Og de synspunkter kender Anna Mette Exner udmærket:

»Det er en spændende sag, og jeg håber virkelig, at man finder en løsning, som er god for alle parter. Det vil være helt forkert, hvis cykelsporten presses ud af området, og jeg håber bestemt ikke, at det bliver resultatet,« siger arkitekten, der ikke føler sig presset i sagen:

»Min opgave er at være neutral og lave de faglige vurderinger. Jeg skal ikke behage nogen, og det er styrelsen - og ikke mig - der træffer afgørelsen i sidste ende,« siger hun.

Et problem

Anna Mette Exner er også med på, at banen ikke passer til nutidens behov:

»Det er klart, at det er et problem, at banen ikke kan bruges til det, den oprindeligt blev skabt til, fordi cykelsporten har udviklet sig. Man

kan godt frede et bygningsværk, som så kan bruges til noget andet, og jeg kan sagtens se, at den her cykelbane også kan have et kæmpestort potentiale til mange slags sport, kultur og fritidsliv, som ikke nødvendigvis er banecykling,« siger hun og fortsætter:

»Aarhus Cyklebane vil jo allerhelst have en indendørs cykelbane, hvor man cykler på træ, og det er nogle forhold, som er nærmest umulige at løfte i forhold til den nuværende bane. Men jeg vil ikke vurdere, hvad der skal ske,« siger hun.

Hendes opgave er som ved andre fredningsopgaver at vurdere bygningens og baneens særlige historie og betydning og arkitektoniske værdier.

»Det er et friluftsanlæg, så der indgår både bygninger og et anlæg med bane og græs. Vi kigger også på de såkaldte miljømæssige værdier og

BLÅ BOG

Anna Mette Exner.

58 år.

Arkitekt og indehaver af Anna Mette Exner Arkitektur i Brand.

Tegnestuen arbejder bl.a. med renovering og ny brug af fredede og bevaringsværdige bygninger.

Censor på arkitektskoler, dommer i arkitektkonkurrencer, rådgiver og foredragsholder.

Medlem af Kulturmiljørådet i Aarhus.

Datter af arkitektparret Inger og Johannes Exner (død i 2015), der bl.a. tegnede og restaurerede kirker.

stemning og atmosfære, og hvad cykelbanen betyder for sine omgivelser,« siger hun.

For hende er det vigtigt, at banen og bygningerne også har liv fremover:

»Området skal gerne have et fremtidigt liv. Cykelbanen skal ikke ligge som et dødt monument, men bruges til noget. Den bedste måde at bevare kulturarven på er at bruge den aktivt,« siger Anna Mette Exner.

Det med at puste nyt liv i gamle bygninger ligger hende meget på sinde - både fagligt og personligt.

Renovering og brug af fredede og bevaringsværdige bygninger er en hovedopgave for hendes tegnestue, der er en del af virksomhedsfællesskabet Kollektivbyen, som har indrettet sig i en af de nedrivningstruede bygninger i det tidligere Gellerup Kultur- og Aktivitetscenters betonbygninger over for City Vest.



Vi elsker at rejse til middelalderbyer, for de fortæller så mange historier.

ANNA METTE EXNER, ARKITEKT



Det vil være helt forkert, hvis cykelsporten presses ud af området, siger arkitekt Anna Mette Exner, der er rådgiver i sagen om fredning af Aarhus Cyklebane. Foto: Joachim Ladefoged



Johannes Ollerup Sall, formand for Aarhus Cykelbane, frygter en fredning, som vil blokere for byggeri af en ny indendørs cykelhal. Foto: Kasper Heden Andersen

Det er en bygning, som de færreste nok vil betragte som værdifuld og bevaringsværdig, men ikke Anna Mette Exner.

»Det ligger i tidsånden, at der er modstand mod bygninger som disse. Kombinationen af beton og almene forstadsområder og særligt steder som Gellerup får mange til at føle modstand. Når bygningerne også er tomme og nedslidte som disse, kan de slet ikke se skønheden og potentialet,« siger hun.

Bygningerne, der tidligere husede Danmarks Journalisthøjskole og genboen Danmarks Radio i nordbyen, er to andre smukke betoneksempler for arkitekten. Journalisthøjskolen bliver i øvrigt bevaret som fælleshus i et nyt ungdomsboligbyggeri i området.

»Den gamle journalisthøjskole er en fantastisk bygning, der virkelig har sjæl, og det samme gælder Gellerup

Kultur- og Aktivitetscenter. Kollektivbyen er et virksomhedsfællesskab, der gerne vil købe den ene bygning, fylde den med nyt liv og få den til at fungere igen,« fortæller hun.

Kender sagerne

Som medlem af Aarhus Kommunes Kulturmiljøråd kender hun sagerne og debatterne i byen om at bevare eller ikke bevare de gamle bygninger.

»Når man taler om kulturarv, sidder vi jo i nutiden og taler om bygningerne, og så glemmer vi tit, at om 50 år vil vi se anderledes på tingene. Tag for eksempel Østbanegården, som er en utrolig dejlig bygning, og hvad ville Østbanetorget være uden Østbanegården? Men den bygning var faktisk truet af nedrivning,« siger Anna Mette Exner.

For hende handler det ikke blot om bygninger, men om historie og identitet.

»Vi skal ikke bevare hvad som helst, bare fordi det er gammelt, men vi skal huske at bevare de betydningsfulde historier, for ellers mister vi fornemmelsen for den kultur og historie, vi selv er vokset op i, og stederne mister deres identitet,« siger hun.

Fascinationen kender vi selv, når vi rejser ud, påpeger hun:

»Vi elsker at rejse til midaldrebyer, for de fortæller så mange historier og bliver ved at være supermoderne, fordi de lever. Man lægger lag på lag af liv på som en gammel plakatsøjle, hvor plakaterne er klistret oven på hinanden år efter år. Når du kradsler i lagene, kan du finde tilbage i historien og mærke, at nogen har levet et liv her før dig,« siger Anna Mette Exner med tilføjelsen:

»Det giver et tidsperspektiv, som er vigtigt for os mennesker, så vi ikke bare lever i et tomt nu.«

Cubo: Historien må følge med brugernes krav til cykelbanen

Cykelsporten er i fremmarch, og vi skal både tilgodesse cykelbanens historie og skabe faciliteter i international standard, mener Cubo-partner Lars Juel Thiis.

JØRGEN RYE
jorgen.rye@jp.dk

Plads til historien og plads til fremtiden.

Det er groft sagt sådan, at Lars Juel Thiis ser opgaven med fredning og udvikling af Aarhus Cyklebane.

Han er arkitekt og partner i Cubo, der sammen med Anna Mette Exner er hyret til at vurdere fredningsværdier og muligheder i cykelbanen.

»Vi er først ved at få registreret det hele, så vi kan endnu ikke sige så meget om, hvad det munder ud i. Vi har lidt delte roller, hvor Anna Mette Exner tager sig af den traditionelle værdisætning af det eksisterende anlæg og finder frem til de fredningsværdier, som vi skal passe på, og så laver vi volumenstudier, der skal vise, hvordan vi kan se en fremtid for en cykelbane. Alle døre er åbne endnu, og vi skal levere en samlet rapport sidst i marts,« siger han. Som Anna Mette Exner er

han bevidst om de interesser, der er på spil i sagen.

»Vi vil selvfølgelig gøre alt for, at alle interesser kan blive involveret. Kongelunden har selv sagt den helt store agenda, Aarhus Cyklebane har en anden, og så er der fredningssynet, så der er mange interesser i spil, og den kabale skal vi forsøge at få til at gå op. Der er to overdækkede cykelbaner i Danmark, én i Ballerup og én i Odense, og ønsket om overdækning er også en del af diskussionen i Aarhus, og det er også et båndspænd, vi skal forholde os til,« siger Lars Juel Thiis og fortsætter:

»Hvis der er én sportsgren, som Danmark har sat sit aftryk på gennem tiden, så er det cykelsport. Det er i den grad en sport, der er på fremmarch, så vi skal også forsøge at tilgodesse den historie, der ligger i cykelsporten, og samtidig give plads til faciliteter, der lever op til international standard. Der må historien også prøve at følge med, så vi kan leve op til brugernes krav.«

Cubos tegnestue har erfaring med konvertering af gamle bygninger til nye formål. Et eksempel er Nordkraft i Aalborg, og et andet er de fredede bygninger på Centralværkstederne i Aarhus, som Cubo også har hjulpet med at om-danne.

SAGEN KORT

Det Særlige Bygningssyn indstillede i juni 2020 til Slots- og Kulturstyrelsen, at Aarhus Cyklebane fra 1940 bør fredes på grund af sin særlige arkitektur.

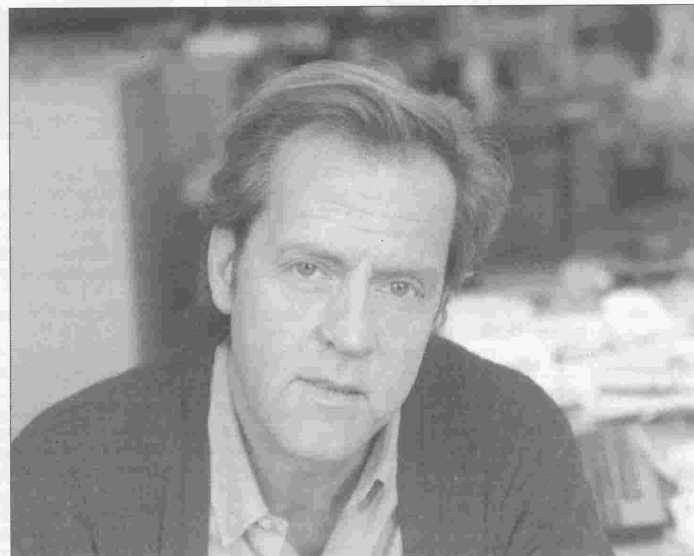
Fredningssagen er i høring indtil 2. april, og arkitektfirmaerne Anna Mette Exner Arkitektur og Cubo er hyret til at analysere anlæggets fredningsværdi og muligheder. Derefter træffer Slots- og Kulturstyrelsen afgørelse om eventuel fredning.

Cykelbanens ledelse er imod fredning, da det vil forhindre opførelse af en indendørs cykelhal, som er nutidens og fremtidens behov for cykelryttere.

”

Hvis der er én sportsgren, som Danmark har sat sit aftryk på gennem tiden, så er det cykelsport.

LARS JUEL THIIIS, ARKITEKT OG PARTNER I CUBO



Lars Juel Thiis, partner og arkitekt ved Cubo, skal vurdere fremtidige muligheder for Aarhus Cyklebane. Foto: Cubo